

Гончарук В., академік НАН України, директор Інституту колоїдної хімії та хімії води ім. А. В. Думанського НАН України; Сафронова В., кандидат хімічних наук, учений секретар Інституту колоїдної хімії та хімії води ім. А. В. Думанського НАН України;

Інститут колоїдної хімії та хімії води ім. А. В. Думанського: історія та сьогодення. До 50-річчя заснування Інституту // Вісник НАН України. – 2018. – № 2. – С. 104–108.

Інститут колоїдної хімії та хімії води ім. А. В. Думанського (ІКХХВ) НАН України – єдина академічна установа, діяльність якої цілком і повністю пов'язана з комплексним вирішенням усіх аспектів хімії і технології води, колоїдної та аналітичної хімії. Інститут було створено в 1968 р. на базі відділення хімії і технології води та ряду інших підрозділів Інституту загальної та неорганічної хімії АН УРСР.

У різні роки директорами Інституту були: академік НАН України Ф. Овчаренко (1968), член-кореспондент АН УРСР О. Куриленко (1968–1975), академік АН України А. Пилипенко (1975–1988); з 1988 р. Інститут очолює академік НАН України В. Гончарук.

У 1980 р. Інституту було присвоєно ім'я фундатора вітчизняної колоїдної хімії академіка АН УРСР А. В. Думанського.

Протягом багатьох років наукові дослідження в Інституті проводилися за трьома основними напрямками: хімія і технологія води, колоїдна хімія та аналітична хімія. Основи цих напрямів були закладені відомими науковими школами, заснованими академіками А. Думанським (колоїдна хімія), Л. Кульським (хімія і технологія води), А. Бабком та А. Пилипенком (аналітична хімія).

Академік АН УРСР Антон Володимирович Думанський проводив систематичні дослідження колоїдних систем, створив учення про вільну і зв'язану воду та її роль у багатьох сферах практичної колоїдної хімії, започаткував унікальний науковий напрям – ліофільність дисперсних систем.

Його послідовник академік НАН України Федір Данилович Овчаренко розвинув фізичну хімію дисперсних мінералів, вивчав їх поверхневі властивості та зв'язок з кристалічною будовою – іонний обмін, ліофільність, адсорбцію, будову межових і адсорбційних шарів.

За науковим напрямом «колоїдна хімія» в Інституті працював також член-кореспондент АН УРСР Онисим Данилович Куриленко. Він розробив методи регулювання стійкості полімервмісних дисперсних систем, вивчав добавки для прискорення процесів седиментації та фільтрування.

Академік НАН України Владислав Володимирович Гончарук заклав підґрунтя для передбачення каталітичної дії гомогенних і гетерогенних каталізаторів кислотного-основного типу, фізико-хімічних основ кластерного каталізу. Вперше запропонував використати хімічну термодинаміку для дослідження кінетики і механізму каталітичних процесів будь-якого класу. Започаткував термодинамічний підхід до розвитку теорії каталізу. Сформулював принципово нові уявлення про взаємозв'язок термодинамічних і кінетичних параметрів хімічних, у тому числі й каталітичних процесів, на їх основі вперше у світі запропонував кількісне термодинамічне трактування

третього закону хімічної кінетики про взаємозв'язок констант швидкостей хімічних реакцій та енергій їх активації – закону компенсаційного ефекту.

[Повний текст](#)